

Антиновски Воеводе Туркино

МОЕ СЕЌАВАЊЕ

За покојниот Наум Веслиовски - Овчаро од село Златари - Ресенско за време на НОВ и ПОЈ, за времето на 1943 г. т.е. од 15.03. до мај-јуни 1943 година, па и после ослободување на нашата земја.

На 15 март 1943 година излеговме од илегалниот дуќан на Сиљановски Богоја, инвалид без една нога. Тој доби трафика од бугарскиот окупатор, како заштитен инвалид. Неговата трафика се наоѓаше кај налонджиите до управата на полицијата - I участак, за време на бугарската окупација. Месниот комитет на КП во Битола не одреди да се илегално засолниме како илегалци.

Во тоа дуќанче на Богоја се криевме 8 души и тоа: Ѓоко Тапанџија, Гоце Трајковски и јас заедно со пет другарки - еврејки и тоа: Рѓза Русо, Џамила Коломонос, Естреја Овадија - Мара, Естреја Леви-Лена, и Адела Фараџи-Ката. Ние тројцата кога го напуштивме овој дуќан, во истиот ги оставивме петте горе именовани другарки.

На зборното место т.н. "Билбил Камен", требаше да ја сочекаме врската од партизанскиот одред "Даме Груев". Врската беше закажана во времето од 7-8 часот навечер на 15.03.1943 година. Врската беше Ѓоко Тапанџија, кој од Павле Јовановски дознаваше што е со нас. Во групата која дојде да не прифати на "Билбил Камен" беа следните другари: Тошо Даскалот-Строгов од с. Лавци - Битолско, Ванчо Прке-Сермен од град Штип, Добри Милевски од село Нижополе - Битолско, Трајан Белев-Гоце од с. Ѓавато - Битолско и Панде Лочето од с. Лавци - Битолско. Кон нас се приклучи и уште една група од 4-5 еврејчиња кои беа подолу од нас кај зборното место викано "Китаџ".

На ова место кај што дојдовме ни дадоа пушки без ремења, а Трајан ни даде сиџим за да ги замениме ремењата. Пушките беа долги со грчко-бугарско и српско потекло, а во исто време во таа темнина дадовме и партизанска заклетва. Оттаму во колона-еден по еден во голема и непрекорна тишина тргнавме по братиндолска река избивајќи на џадето кај превалец во правец на селото Ѓамна и Доленци. Одејќи така се приближивме во селото Ѓавато од каде беше роден Трајан Белев. Под селото имаше едно трло овци. Во него и се приближавме, каде и преноќивме и преденавме.

...

да ракуваме со механизмот на тоа оружје, да ги поимине пушките и како со нив да пукаме. Тоа беше оружје со кое ние располагаеме.

Наум Овчаро беше високо момче црномањесто, имаше сиви очи, беше многу витален, остроумен, бистар, храбар борец, располагаеше доста со војничка ратна вештина. Со еден збор, ми се чини беше ист како Чапаев. Кога ова го велам од причина, што за целото време на НОВ и ПОЈ се докажа како борец и раководител, почнувајќи од командир на вод, па командир на батаљон до командант на бригада и дивизија.

Тој беше многу осетлив, интелегентен, одмрен борец и правичен раководител и војсководач - старешина. Наум беше оформен комунист, член на КПЈ и како таков ги почитуваше правилата на КП со спроведување доследно на сите задачи што ќе ги добиеше било војни или партиски задачи. Тој бил мобилизиран и регрутиран во фашистичката бугарска војска, но уште во првото ^{во првите 3 месеци} отсуство дојде во НОВ и ПОЈ. Тој во таа фашистичка армија стекна доста знаење, кое знаење го пренесуваше доследно, со што доста допринесе за нашата НОБ.

Наум, како командант стана многу популарен во НОВ-ПОЈ и стекна голема популарност во текот на нашата НОБ и револуција, каде што ќе појдеше со својот батаљон беше страв и трепет за фашистичките окупатори, било тоа да било бугарски, германски или четнички. Својата популарност ја стекна во ^{кумановскиот} крај на Црна трава и други места. Со неговата храброст и пожртвуваност и главниот штаб на НОВ и ПОЈ на Македонија стекна големо доверие во него.

Со Овчарот во одредот тргнавме во подолг марш за Грција први, па префрливме преку албанската граница, некој ден се задржавме во македонското село Пустец и други места, а потоа отидовме нокта за селото Коњско, каде преденивме, а нокта околу полноќ влеговме во селото. Поставивме обезбедување околу селото, ги собравме селаните на чело со кметот - Петре. После тоа се одржа митинг, на кој зборуваше Ѓорѓи - Свештарот, кој му нареди на кметот да ги одклучи двата чамци и да ни одреди двајца рибари за да не префрлат за селото Нивици на грчка територија.

Во чамците се сместивеме по 16 партизани, овдејќи одредот броеше вкупно 32 борци.

При префрлувањето преку езеро, тањански митарери поминаа со патролен чамец и јако осветление со кои го осветлуваа езерото, но рибарите вешти се склонија десно, така да патролата не не примети. Утредента дознаа дека тука поминавме и митролираа околу езерото, ама ние веќе бевме над селото Нивици. Од Нивици со 5 мали чамци се префрливме пак во албанска територија. Овде одморивме некој ден и продолживме за селото Кономлати, каде контрашите не пречекаа со пукање, така да моравме да одстапиме и се упативме кон селото Бесвиње. Овде одседнавме 24 саати и заминавме за селото Буџ.

На Мечка Планина се сретнавме со грчките партизани како што се: Гоце, Добри, Леон Керавното, Цветко. На дел велипеток дојде и Коле Канински со одредот "Гоце Делчев". Во селото Буџ настана голема радост и велелба помеѓу партизаните од двата одреди заедно со селаните буџчани. Тука се одржа голем митинг на кој зборуваа Ѓорѓи Свејтарот, Тошо Даскало од с. Лавци - Битолско, Ванчо Прке, Коле Канински, Лазо Хаџипоповски и други. На овој терен леринско-костурски почна со гонење на контрашите кои беа околу четириесеттина (40). Тие беа вооружени со тањанско оружје и се движеа по шумите на: Трсје, Статица, Тури, дури до Кономлати. Контрашите имаа италијанско оружје и пари, додека пропагандниот материјал го добиваа од бугарските фашисти на чело со некој си капетан Качев, правеле големи зулуми и пљачки. Нив вешто ги разбивме, некои ги заробивме, некои од нив загинаа, така да Македонскиот народ од тој крај го ослободивме од зулумите и маките што му ги даваа тие контраши.

От како ги исполнивме желбите на тој народ, падна наредба одредите да се поделат. Така се одбраа борци за кои одред ќе припаднат. Јас и уште неколку борци останавме во одредот "Гоце Делчев". Скоро сите што бевме во овој одред и останавме. Така другиот одред си замина за Караорман, а ние со нашиот одред останавме на грчка територија. Оваа разделба беше негде војни првата половина на месец јуни 1943 година, а со Наум Овчарот повторно се сретнав дури по 7 месеци во Караџа во с. Потја, и с. Фуштани, кога се формираа единиците на II МУБ и брупата баталјони "Стив Наумов" и бугарскиот баталјон "Христо Ботев".

5...

Од кога се заврши таа свечаност и ~~од кога~~ се поделија секој си замина на свои правец и по свој задачи. Тука со Наум се разделивме и до крајот на војната повеќе не се видовме.

Третата наша средба беше во 1948 година, кога со него се сретнавме во Домот на ЈНА во Ниш на доручек, одеше тој некаде на некој состанок, а јас одев во Обласната партиска школа, двајцата се брзавме, се извинивме еден на друг и се разделивме. После таа средба, и после 25 години се сретнавме во село Јанкоец кај сестраму заедно со Трајковски Гоце, а додека последната средба беше видувањето на Јубиларната 35 годишна прослава од формирањето на одредот "Даме Груев" во Битола. ♪

Ете, јас толку се сеќавам за Наум - Овчарот, кое нешто остана во моето сеќавање, односно онака како го опишав.

Битола, 28.04.1989 година

Напишал,
В. Ангеловски
Васко Ангеловски - Пурино